

Антоненко Тетяна Андріївна

Київський національний університет

технологій та дизайну (м.Київ)

Наукова керівниця – к.пед.н., доцентка Абсалямова Я.В.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО ТА СКЛАДНОЩІ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Зараз вже нікого не потрібно переконувати в тому, що знання однієї або декількох іноземних мов розширює можливості як при пошуку стабільної та високооплачуваної роботи, вступі до іноземного ЗВО, так і при приватному спілкуванні в поїздках за кордон. У наш час вивчення іноземних мов, а особливо англійської, в Україні є перспективним напрямом, що обумовлено як зростанням торгівлі між іноземними країнами, так і геополітичними причинами. В останні роки США та країни Європи стали одними з найважливіших союзників України на зовнішньополітичній арені. Тому знання іноземних мов – не просто показник освіченості людини, а й необхідність. Якщо людина хоче йти у ногу з часом, для неї просто обов'язковим є знання кількох іноземних мов. Давайте розглянемо та проаналізуємо можливі варіанти.

Граматичний метод. Він виник у XIX столітті, а протягом 20 століття був чи єдиним методом навчання англійської мови у ЗВО. Завдяки цьому методу людина, яка бажає вивчити мову, має ознайомитися з основним граматичним матеріалом, вивчаючи різні граматичні структури та конструкції, одночасно засвоюючи лексику. Матеріал подається поступово: від легкого до складнішого. Ефективність цього методу полягає в тому, що здобувач розуміє, як працює мова з точки зору граматики та може це використовувати у комунікації (1).

Цей метод має наступні переваги:

1. Зосередженість на граматиці, що допомагає уникати помилок при побудові речення.

2. Швидке засвоєння граматичних правил та структури мови.

3. Граматичний метод базується на логіці, тому цей метод допомагає розвивати логічне мислення.

Граматичний метод вирізняється ефективністю, проте має певні недоліки:

1. Відсутність комунікативної спрямованості.

2. Недостатній розвиток слухового та мовленнєвого сприйняття.

3. Брак практики: здобувачі можуть добре засвоїти граматичні правила, але не знати, як їх застосовувати в реальному житті.

Комунікативно-денотативний метод. Він зародився у 1970-х роках. Комунікативна методика навчання англійської мови базується на ідеї, що мова повинна вивчатися як засіб комунікації, а не просто набір правил граматики та лексики. Цей підхід зосереджується на розвитку у здобувачів навичок усної та письмової мовленнєвої діяльності з метою підвищення рівня комунікативної компетентності. За допомогою цього методу здобувач опановує мову в безпосередній комунікативній ситуації. Здобувач може використовувати найпростіші слова та вирази вже на початковому етапі вивчення іноземної мови, для вираження своєї думки, а з набуттям ширшого словникового запасу використовувати більш нові мовні конструкції (2). Основний акцент робиться на мові, а не на граматичних конструкціях.

Наведений метод має наступні переваги.

1. У процесі вивчення мови можуть використовуватися телевізійні шоу, медіа, телефони та інші гаджети.

2. Комунікативний метод – активна взаємодія між здобувачем та носієм іноземної мови, що дозволяє створювати певну атмосферу, в якій зручно працювати.

3. Зосередженість саме на комунікації: вчать не лише говорити, а й розумінню та слуханню.

4. Цей метод зазвичай орієнтується на реальні та побутові моменти.

Відзначимо негативні сторони цього методу.

1. Граматично неправильна структура речення, оскільки цим методом частіше користуються ті, хто не знає граматики або розпочав вивчати мову.

2. Потреба у викладачі з великим досвідом викладання іноземної мови.

3. Недостатньо уваги приділяється письму і читанню.

Емоційно-мисленнєвий метод. За допомогою цього методу здобувач фактично «пропускає» через власні емоції/переживання та власний досвід мовний матеріал, завдяки чому створюються стабільні ментальні зв'язки і матеріал – як лексичний, так і граматичний – запам'ятовується краще і на довше у часовій перспективі. Цей метод базується на ідеї, що емоційний стан людини може впливати на процес засвоєння інформації, включаючи мову. Тому, якщо навчання мови відбувається у позитивній, сприятливій атмосфері, з використанням цікавих та захоплюючих матеріалів, то це може допомогти збільшити мотивацію до навчання та полегшити процес засвоєння мови (3).

Емоційно-мисленнєвий метод вивчення мови має низку переваг.

1. Стимулює мотивацію.

2. Покращує пам'ять.

3. Сприяє розвитку комунікативних навичок.

4. Розвиває критичне мислення.

Відмітимо наявність недоліків, про які можна сказати наступне.

1. Обмежене використання мовних структур.

2. Низький рівень точності. Використання неточних висловлювань або граматичних помилок може призвести до неправильного розуміння мови.

3. Залежність від викладача. Цей метод вимагає наявності досвідченого викладача, який може надавати підтримку та коригувати помилки здобувача.

Хоча вищерозглянуті методи навчання (граматичний, комунікативно-денотативний, емоційно-мовленнєвий) мають певні особливості та переваги, наразі набувають популярності нові методи навчання у ЗВО.

Однією з головних ознак сучасного суспільства є його розвиток на основі інновацій. Інноваційна спрямованість сучасної системи освіти, що реалізується через підвищення рівня комп'ютеризації навчальних закладів, активізацію науково-дослідної діяльності, утворення інноваційних структур, є одним з стратегічних пріоритетів України. Залучення сучасних технологій у процес навчання іноземної мови значно розширює та урізноманітнює програму, надає доступ до різноманітних матеріалів, розширює мотивацію здобувачів до навчання, надаючи можливість працювати над мовою у зручному для них темпі, сприяючи таким чином індивідуалізації навчання та ефективному оволодінню іноземною мовою, що постає основним завданням методики викладання мов. Серед інноваційних методів такі.

1. Метод розвивального навчання.
2. Метод проєктів.
3. Інформаційні методи навчання.
4. Акваріум.

Усі ці методи широко використовуються для навчання здобувачів у ЗВО. Так сутність методу проєктів полягає у тому, що ціль занять і способи її досягнення повинні визначатися власне здобувачем на основі його інтересів, індивідуальних особливостей, потреб, мотивів та здібностей. Хоча переваги видаються вагомими, проте виникає проблема суб'єктивної оцінки творчої роботи; технічні накладки, які можуть вплинути як на процес роботи, так і на кінцевий результат. У такому разі варто звернутися до акваріумного методу навчання, який допомагає вдосконалити навички роботи в малих групах, тож може бути запропонованим, якщо здобувач вже має навички групової роботи.

Метод “Акваріум” ефективний для розвитку навичок спілкування саме в малій групі, для більшої ефективності, вдосконалення вміння дискутувати та аргументувати свою думку. Викладач ділить здобувачів на групи по 4-6 осіб і знайомить із завданням. Основна ідея полягає в тому, щоб занурити здобувачів в англійську мову повністю, задля можливості побачити, почути та відчувати мову у різних ситуаціях. Метод передбачає використання вправ, ігор, рольових ігор, спілкування з носіями мови та вивчення тем, що цікаві для здобувачів (4).

Можемо виокремити наступні його переваги.

1. Навчання мови в контексті, який допомагає здобувачам краще зрозуміти, як використовувати мову в реальному житті.
2. Зосереджується на розвитку навичок спілкування та вміння розуміти мову на слух.
3. Сприяє залученню уваги та зацікавленню здобувачів у вивченні мови.
4. Дозволяє здобувачам швидко набувати практичного досвіду використання мови.
5. Дає можливість розвивати слухове сприйняття мови.

Однак, акваріумний метод вивчення англійської має певні недоліки.

1. Відсутність фокусу на письмовому виконанні завдань.
2. Метод може бути складним для здобувачів, які починають вивчати мову з нуля, через проблеми з розумінням того, що відбувається навколо них в "акваріумі".

Висновок. Наразі сучасні ЗВО активно впроваджують у процес навчання здобувачів іноземної мови нові більш ефективні інноваційні методи. Для успішного використання методів навчання іноземної мови в ЗВО необхідно враховувати потреби здобувачів, їхній рівень мотивації та індивідуальні особливості, а також забезпечити викладачів необхідною підготовкою та доступом до сучасного обладнання та програмного забезпечення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Брандт А. Методики викладання англійської мови. *GreenForest*. URL: <https://greenforest.com.ua/journal/read/metodiki-vikladannya-anglijskoi-movi>
2. Метод "Коло Ідей". *Pidru4niki*. URL: https://pidru4niki.com/18740414/pedagogika/metod_kolo_idey
3. Bright. Комунікативна методика, або Як слід вивчати англійську. *Bright School Kyiv*. URL: <https://www.brightschool.com.ua/post/communicative-method>
4. Найкращі методики вивчення англійської мови. *Букі | Buki - ваш репетитор з будь-якого предмету. Репетитори України*. URL: <https://buki.com.ua/news/naykrashchi-metodyky-vyvchennya-anhliyskoyi-movy/#part2>